

Top 50 van grootste fiscale kortingen en top 1000 van grootste winsten

De meest toxische fiscale niches: meerwaarde, DBI en notionele-intrestaftrek

Om van België niet langer een fiscaal paradijs voor multinationals te maken, moeten we de notionele-intrestaftrek afschaffen. Onze top 50 van de grootste fiscale kortingen toont aan dat vandaag ook andere fiscale niches, die veel minder in de spotlights staan, geduchte mechanismen zijn: de Definitief Belaste Inkomsten en de vrijstelling voor meerwaarde op aandelen.

Deze drie niches maken samen 88 % uit van de bedragen die de bedrijven uit onze top 50 aftrekken. De gemiddelde aanslagvoet bedraagt slechts 2,7 %. Een hervorming van de vennootschapsbelasting kan niet aan deze drie niches voorbijgaan.

Belangrijkste gegevens en cijfers

Top 50 De 50 bedrijven met de grootste fiscale kortingen in 2015 betaalden belasting tegen een gemiddeld tarief van 2,7 %. Vergeleken met de normale aanslagvoet (33,99%) is dit goed voor 6,9 miljard korting (tabel 1).

Top 1000 De duizend meest winstgevende bedrijven in ons land maakten in totaal een winst van praktisch 50 miljard euro, maar betaalden hierop amper 4,8 miljard euro belasting (9,7 %).

Podium voor de niches De gouden medaille in onze top 50 gaat naar de fiscale niche van de 'vrijstelling voor meerwaarde op aandelen' (43,8 % van alle kortingen), op de voet gevolgd door de 'definitief belaste inkomsten' (38,5 %). De notionele interesten huppelen met de bronzen medaille ver achterop (5,4%).

Dividenden Terwijl maar een miniem deel van de winst naar de belastingen gaat, ligt dat anders voor de dividenden: 55 % van de winst wordt gebruikt om het ingebracht kapitaal te vergoeden (top 1.000).

Grote vermogens Onder de aandeelhouders die de bedrijven in de Top 50 controleren, staan ook de Belgische families met de grootste fortuinen: de Spoelberch, de Mevius, Frère, Solvay, Janssen, Boël, Lhoist, Emsens, Bekaert, Bertrand, enz... Verder een aantal buitenlandse rijken:

Arnault, Mulliez, Naouri, Kamprad, Müller, Piesch, Heerema, enz... Met 770 euro belasting op 442 miljoen winst krijgt Ganemedede Belgium nv (familie Mulliez) een belastingtarief van 0,002 %, lager dan het 0,005 % van Apple in Ierland.

Tabel 1 – Top 50 van de fiscale kortingen (resultaten van 2015)

Rang	Société	Groupe	Bénéfice avant impôts 2015	Impôts sur le résultat (±) 2015	Ristourne fiscale	Taux d'impôt
1	KBC GROEP - KBC GROUPE	KBC GROEP - KBC GROUPE	2.190.531.000 €	5.866.000 €	738.695.487 €	0,3%
2	SOLVAY	SOLVAY	1.754.891.000 €	-18.691.000 €	615.178.451 €	-1,1%
3	ATLAS SERVICES BELGIUM	ORANGE	1.359.484.000 €	386.000 €	461.702.612 €	0,0%
4	UNILIN	MOHAWK INDUSTRIES INC	1.024.447.000 €	4.622.000 €	343.587.535 €	0,5%
5	ANHEUSER-BUSCH INBEV	ANHEUSER-BUSCH INBEV	924.637.000 €	127.000 €	314.157.116 €	0,0%
6	JANSSEN PHARMACEUTICA	JOHNSON & JOHNSON	800.335.000 €	19.318.000 €	252.715.867 €	2,4%
7	ONTEX GROUP	ONTEX GROUP	589.992.000 €	188.000 €	200.350.281 €	0,0%
8	SOCIETE D'EXPLOITATION DU SOLITAIRE	ALLSEAS	608.287.958 €	9.412.212 €	197.344.865 €	1,9%
9	BAYER ANTWERPEN	BAYER AG	606.414.000 €	21.232.000 €	184.888.119 €	3,0%
10	TOTAL PETROCHEMICALS & REFINING	TOTAL S.A.	541.874.000 €	914.000 €	183.268.973 €	0,2%
11	PROXIMUS	ETAT BELGE	690.870.000 €	56.312.000 €	178.514.713 €	8,2%
12	DOLOMIES DE MARCHE-LES-DAMES	GROUPE LHOIST	516.905.000 €	1.970.000 €	173.726.010 €	0,4%
13	IKEA SERVICE CENTRE	STICHTING INGKA FOUNDATION	504.466.000 €	10.412.000 €	161.055.993 €	2,1%
14	GANEMEDE BELGIUM	GROUPE MULLIEZ	441.698.984 €	770 €	150.132.715 €	0,0%
15	ENGIE ENERGY MANAGEMENT	ENGIE	427.661.000 €	8.048.000 €	137.313.974 €	1,9%
16	MC	MOHAWK INDUSTRIES INC	411.862.000 €	12.758.000 €	127.233.894 €	3,1%
17	DELHAIZE LE LION/DE LEEUW B.V.	KONINKLIJKE AHOLD DELHAIZE N.V.	364.218.000 €	201.000 €	123.596.698 €	0,1%
18	COCA - COLA ENTERPRISES BELGIUM	CCE HOLDINGS (LUXEMBOURG) COMMANDITE	367.939.000 €	2.093.000 €	122.969.466 €	0,6%
19	BEKAERT	BEKAERT	352.668.000 €	-2.472.000 €	122.343.853 €	-0,7%
20	PHILIPS LIGHTING BELGIUM	KONINKLIJKE PHILIPS N.V.	309.822.544 €	147.679 €	105.161.004 €	0,0%
21	SOCIETE D'EXPLOITATION D'AUDACIA	ALLSEAS	324.166.710 €	6.061.900 €	104.122.365 €	1,9%
22	GELASE	M NAOURI JEAN-CHARLES	304.909.326 €	1.392.369 €	102.246.311 €	0,5%
23	EXXONMOBIL PETROLEUM & CHEMICAL	EXXON MOBIL CORP	531.956.000 €	87.119.000 €	93.692.844 €	16,4%
24	EUROCLEAR	EUROCLEAR PLC	276.506.000 €	2.590.000 €	91.394.389 €	0,9%
25	ARCELOR MITTAL BELGIUM	ARCELORMITTAL SA	248.871.000 €	-58.000 €	84.649.253 €	0,0%
26	LHOIST	GROUPE LHOIST	242.865.561 €	40.423 €	82.509.581 €	0,0%
27	MEDTRONIC EUROPE	MEDTRONIC PUBLIC LIMITED COMPANY	437.891.000 €	71.301.000 €	77.538.151 €	16,3%
28	JOHNSON CONTROLS INTERNATIONAL	JOHNSON CONTROLS INC	224.230.000 €	772.000 €	75.443.777 €	0,3%
29	AG REAL ESTATE DEVELOPMENT	AGEAS	206.206.501 €	565.478 €	69.524.112 €	0,3%
30	STATOIL COORDINATION CENTER	NORWAY	204.519.000 €	1.278.000 €	68.238.008 €	0,6%
31	SCR-SIBELCO	FAMILIE EMSENS	198.573.000 €	543.000 €	66.951.963 €	0,3%
32	KBC CREDIT INVESTMENTS	KBC GROEP - KBC GROUPE	196.182.000 €	6.000 €	66.676.262 €	0,0%
33	UTM BELGIUM FINANCE	GROUPE THEO MÜLLER	253.696.375 €	20.153.984 €	66.077.414 €	7,9%
34	HENEX	FAMILIE BOËL	196.163.676 €	955.216 €	65.720.817 €	0,5%
35	LE PEIGNE	M ARNAULT BERNARD & FAMILY	183.342.635 €	565.597 €	61.752.565 €	0,3%
36	AG REAL ESTATE	AGEAS	214.191.320 €	11.060.340 €	61.743.290 €	5,2%
37	PUBLIT	ETAT BELGE	276.761.000 €	34.446.000 €	59.625.064 €	12,4%
38	SWISSCOM BELGIUM	SWITZERLAND	172.849.000 €	0 €	58.751.375 €	0,0%
39	EDF INVESTISSEMENTS GROUPE	FRANCE	660.894.000 €	166.774.000 €	57.863.871 €	25,2%
40	UCB	UCB	172.577.000 €	936.000 €	57.722.922 €	0,5%
41	RAYVAX SOCIETE D'INVESTISSEMENTS	GROUPE DE MEVIUS	171.961.236 €	2.214.605 €	56.235.019 €	1,3%
42	SNCB - NMBS	ETAT BELGE	164.619.000 €	12.000 €	55.941.998 €	0,0%
43	VOLKSWAGEN GROUP SERVICES	FAMILLES PORSCHE/PIECH	185.696.000 €	7.482.000 €	55.636.070 €	4,0%
44	PROXIMUS GROUP SERVICES	ETAT BELGE	258.671.000 €	33.535.000 €	54.387.273 €	13,0%
45	BRIDGESTONE EUROPE NV/SA	BRIDGESTONE CORPORATION	155.048.000 €	31.000 €	52.669.815 €	0,0%
46	AXALTA COATING SYSTEMS BELGIUM	TCG CARLYLE GLOBAL PARTNERS LLC	165.132.161 €	6.104.216 €	50.024.206 €	3,7%
47	REDEVCO RETAIL BELGIUM	MR MAURICE BERNHARD WILLIAM BRENNINKMEIJER	153.065.000 €	2.067.000 €	49.959.794 €	1,4%
48	DREDGING INTERNATIONAL	ACKERMANS & VAN HAAREN	144.202.946 €	99.893 €	48.914.688 €	0,1%
49	AMELIE-FIN	GROUPE DE MEVIUS	143.105.468 €	602.922 €	48.038.627 €	0,4%
50	ELECTROLUX HOME PRODUCTS CORPORATION	AB ELECTROLUX	134.930.002 €	150.595 €	45.712.113 €	0,1%
T O T A L			21.992.785.403 €	591.646.199 €	6.883.701.559 €	2,7%

1. De top 50 en de top 1.000

De top 50 (tabel 1) rangschikt de vijftig vennootschappen die in 2015 de grootste fiscale kortingen kregen. We definiëren 'fiscale korting' als het verschil in euro tussen de belastingen die een onderneming echt betaalt en de belasting die ze zou betalen bij toepassing van het (normale) nominale tarief van 33,99 %. In 2015 bedroeg hun aanslagvoet 2,7 %.

Waar de top 50 zich richt op vennootschappen die weinig belastingen betalen, rangschikt onze top 1.000 (tabel 2) de vennootschappen in dalende volgorde volgens hun winstniveau, ongeacht hun belastingtarief. De tabel geeft dus een goed beeld van de fiscale realiteit van grote vennootschappen.

Tabel 2 – Resultaat en belastingen van de 1.000 grootste winsten (2015)

Winst voor belasting	Belastingheffing op bedrijfsresultaat	Belastingtarief	Fiscale korting
49,9 miljard euro	4,8 miljard euro	9,7 %	12,1 miljard euro

Deze duizend vennootschappen realiseerden in 2015 in totaal 49,9 miljard euro bedrijfswinst en betaalden daarop 4,8 miljard euro belasting. De aanslagvoet bedraagt dus amper 9,7 %. Vergeleken met het officiële tarief voor de vennootschapsbelasting (33,99%) genieten ze samen van een fiscale korting van 12,1 miljard euro.

2. Het podium van de top 50

Om een grote fiscale korting te krijgen, moet je om te beginnen veel winst maken. Dat de **KBC Groep** op eerste plaats staat, bewijst dat bankactiviteiten heel rendabel zijn, wat minister van Financiën Johan Van Overtveldt, zeer bekommerd om het behoud van de rentabiliteit van de banken, hierover ook beweert. Het is vooral het gebruik van de definitief belaste inkomsten (DBI, zie uitleg van dit mechanisme in punt 6) die hier de lage aanslagvoet (0,3%) verklaart.

Op de tweede plaats staat nog een Belgische multinational: **Solvay**. De vennootschap die Ernest Solvay in 1863 oprichtte, koppelde sindsdien de toepassing van de scheikundige wetenschappen aan die van fiscale constructies. Het bedrijfsresultaat voor 2015 is hoofdzakelijk afkomstig van vrijstelling voor meerwaarde, voor in totaal 1,7 miljard euro. Dat leidt zelfs tot een negatieve belasting (het terugkrijgen van eerder betaalde belastingen dus) dus. Solvay heeft bovendien nog voor 1,4 miljard euro 'latente' fiscale afschrijvingen. Dat zijn allerlei fiscale kortingen die nog niet zijn afgetrokken, maar dat kan de volgende jaren. Goed nieuws voor de aandeelhouders: het uitgekeerde dividend gaat omhoog.

Vorig jaar nog op de zevende plaats in de top 50, krijgt **Atlas Services Belgium** nu als derde een ereplaats op het podium. Dit bedrijf van de Franse multinational Orange (Telecom) beheert een zeer groot pakket aan participaties van de groep in Europa (onder meer Mobistar in België), Azië en Afrika. Deze participaties zijn goed voor bijna 20 miljard euro, maar Atlas Services Belgium heeft nauwelijks 8,3 voltijdse equivalenten personeel in dienst. Gezien zijn activiteit koopt en verkoopt het bedrijf jaarlijks enorm veel, waardoor het kan profiteren van de vrijstelling voor meerwaarde. Het gevolg is een belastingtarief van... 0,03 %.

AB InBev, wereldkampioen bier in handen van de Belgische kampioenen financieel vermogen, mist dit jaar het podium. Voorgaande jaren haalde het vier keer goud en een keer zilver. Geen paniek, het bedrijf haalt toch nog een eervolle vijfde plaats en betaalt slechts 0,01 % belasting.

3. Waar de winst naartoe gaat: de dividenden

De idee achter de fiscale cadeaus is dat ondernemingen erdoor meer zouden investeren, maar bedrijven zien die fiscale voordelen louter als een buitenkansje. Ze strijken de cadeaus op, maar veranderen hun beleid daarvoor voor geen meter.

De omvang van het deel van de winst dat de ondernemingen als dividend uitkeren – en wat dus in de zakken van de aandeelhouders belandt – toont aan dat fiscale cadeaus vooral een manier zijn om de rijksten nog rijker te maken.

Zo laat de top 1.000 van de winsten zien dat op 45 miljard euro winst na belasting 25 miljard euro of 55 % wordt uitgekeerd als dividend

4. Grote fortuinen vrijgesteld van belasting aan zowel toeleveringszijde als afnemerszijde

Bij de grote vennootschappen in onze top 50 vinden we onder meer enkele grote families van het Belgische kapitalisme. Hun bedrijven betalen bespottelijk weinig belasting en als familie betalen ze op hun vermogen nul komma nul euro personenbelasting. Ze betalen dus noch aan toeleveringszijde noch aan afnemerszijde belasting.

De KBC-bank, nr. 1 in onze top 50, is een belangrijk bastion van het Vlaamse kapitalisme, gecontroleerd door een hele reeks grote families zoals de familie Leysen, Vlerick, Donck, Vanden Avenne, Baert, enzovoort ...

De multinational Solvay, Belgische chemiereus en op de tweede plaats in de top 50, wordt gecontroleerd door drie van de oudste families uit het Belgische kapitalisme, onderling verweven door tal van huwelijksbanden: Solvay, Janssen en Boël. Graaf Nicolas Boël zit trouwens zelf zijn raad van bestuur voor. Deze families hebben ook nog andere vennootschappen in hun bezit, op de 34^e plaats Henex (groep Boël) en op de 40^e plaats UCB, pronkstuk van de familie Janssen.

Het vloerbekledingbedrijf Unilin (4^e plaats) is in handen van de Amerikaanse groep Mohawk Industries die ook IVC (16^e plaats) in handen heeft, maar dit waren Belgische vennootschappen voor ze werden verkocht. Filiep Balcaen, nu aandeelhouder van Mohawk, zit nog steeds de raad van bestuur van IVC voor.

De biergigant AB InBev (5^e plaats) heeft historisch als grote Belgische aandeelhouders de families de Spoelberch, de Mevius en Van Damme, op de eerste plaats in de lijst van de grootste fortuinen van België. Zij controleren ook de ondernemingen Rayvax (41e plaats) en Amelie-Fin (49e plaats).

De familie Lhoist komt ook meer dan een keer voor in de top 50: via Dolomie van Marche-les-Dames (12e plaats) en natuurlijk... Lhoist (26e plaats).

Vermelden we ten slotte nog bij de Belgische fortuinen Albert Frère (via Total Petrochemicals & Refining, 10e plaats, het vroegere Petrofina, dat hij verkocht aan de Franse oliegroep), Emsens (SCR-Sibelco, 31e plaats), Bekaert (Bekaert, 19e plaats), Bertrand (Dredging International, 48e plaats) en Delhaize (Delhaize Le Lion, 17e plaats).

5. Grote buitenlandse fortuinen en fiscale ballingen

Wat hebben Bernard Arnault, Jean-Charles Naouri en de familie Mulliez gemeen? Het zijn Fransen, ze zijn zeer rijk, actief in de grootdistributie en... ze staan in onze top 50.

Bernard Arnault – aandeelhouder van Carrefour maar vooral van een luxe-imperium – had ongeveer een jaar (in alle discretie) zijn domicilie in Ukkel, maar toen het hem niet lukte om de Belgische nationaliteit te bekomen, heeft hij ons land weer verlaten. Hij bezit nog steeds heel wat ondernemingen en ook de stichting die zijn groep controleert. Tot deze vennootschappen behoort ook Le Peigné (35e plaats).

Een groot deel van de familie Mulliez, die tientallen handelsnamen controleert (Auchan, Decathlon, Leroy-Merlin, Trois Suisses, Flunch, Auto 5, enz...) is om fiscale redenen gedomicilieerd in het Belgische Henegouwen. Ganemedede Belgium (14e plaats) is vermogensrechtelijk een van de vennootschappen van Jean Mulliez en zijn drie zonen, Jean-Luc, Olivier en Gilles Mulliez. Van deze vier woont alleen Olivier niet in een van de luxueuze villa's in de befaamde 'Rue Reine Astrid' in Néchin. Op 442 miljoen euro winst heeft Ganemedede Belgium 770 euro belasting betaald. Dat is veel, in verhouding tot de belasting, betaald door SEPPCI, een vennootschap in handen van de broer van Jean, Patrick: 2 euro op 373 miljoen winst. Maar die 770 euro komt neer op een belastingtarief van amper 0,002 %. Dit is minder dan de 0,005 % die Apple in Ierland betaalde.

De vennootschap Gelase (22^e plaats) wordt *in fine* gecontroleerd door Jean-Charles Naouri, 99^e op de lijst van de Franse fortuinen (lijst 'Challenges 2016') en CEO van Casino. Volgens de jaarrekeningen is Gelase in handen van de Spaanse vennootschap Onper Investment en bezit het zelf de aandelen van de Argentijnse onderneming Libertad SA, gekend van de Latijns-Amerikaanse grootwarenhuizenketen, geïntegreerd in de groep Casino. We stellen dus vast dat deze vennootschap geen enkele Belgische verankering heeft ... tenzij dan op fiscaal vlak.

De vennootschappen Société d'exploitation du Solitaire (nr. 8) en Société d'exploitation d'Audacia (nr. 21) waren respectievelijk eigendom van de Solitaire en de Audacia, twee reusachtige vrachtschepen van de groep Allseas, gecontroleerd door de Nederlander Edward Heerema (die in het nieuws kwam omdat hij aan een ander vrachtschip van de groep Allseas de naam van zijn vader gaf, een gewezen officier van de Waffen SS). De twee vennootschappen hebben hun schip in 2015 verkocht en realiseerden daarbij – niet belastbare – meerwaarden voor 552 en 285 miljoen euro. Volgens de jaarrekeningen van deze vennootschappen zou Edward Heerema gedomicilieerd zijn in Diest, België.

We vinden nog andere grote buitenlandse fortuinen achter de vennootschappen in de top 50, zoals Ingvar Kamprad (Ikea Service Centre, nr. 13, de vennootschap met de grootste aftrek van notionele interesten in deze lijst, 303 miljoen euro), Ferdinand Piesch (Volkswagen Group Services, nr. 43), Theo Müller (UTM Belgian Finance, nr. 33), de familie Brenninkmeier, oprichter van C&A (Redevco Retail Belgique, nr. 47) of de machtige Zweedse familie Wallenberg (Electrolux Home Products Corporation, nr. 50).

6. Geduchte fiscale niches, dringend te herzien

Het uitgangspunt voor de hervorming van de vennootschapsbelasting, waar de federale regering momenteel werk van maakt, is het aan de kaak stellen van de fiscale niches die België heeft gecreëerd. Al zeven opeenvolgende jaarlijkse edities van deze top 50 bekritisieren deze niches.

Het zijn nu internationale instanties die deze niches aan de kaak stellen. Laat ons eens van dichtbij kijken naar de drie belangrijkste zaken die recent op dit gebied zijn gebeurd:

1) In januari 2016 veroordeelt de Europese Commissie het mechanisme van de zogenaamde *Excess Profit Rulings* (de 'commerciële' naam van artikel 185 §2 van het wetboek van de inkomstenbelasting). Dat zijn akkoorden waarbij de regering al op voorhand absurd grote fiscale voordelen toekende aan 35 multinationals op basis van de transferprijzen voor transacties tussen moeder- en dochtervennootschappen. Minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) beslist om tegen de beslissing in beroep te gaan, maar zonder op het uiteindelijke verdict te wachten wordt België verplicht om van de begunstigden de terugbetaling van de voordelen te eisen.

2) In februari 2016 maakt Van Overtveldt bekend dat de Verenigde Staten het gemunt hebben op de notionele-intrestaftrek en dat ze ermee dreigen om – op termijn – de overzeese ondernemingen die zouden hebben geprofiteerd van deze fiscale niche in

België, in de VS te belasten.

3) In juli 2016 laat Van Overtveldt met tegenzin een wettekst goedkeuren (3 augustus 2016 - Wet houdende dringende fiscale bepalingen) die een afschaffing inhoudt van de aftrek voor octrooi-inkomsten omdat die niet beantwoordt aan de criteria van de OESO. Maar tegelijk kondigt de minister aan dat hij een nieuwe regeling aan het uitwerken is voor aftrek voor octrooi-inkomsten die dan wel conform zou zijn met deze normen.

Een vennootschap uit de top 50 heeft geprofiteerd van de *Excess Profit Rulings*: AB InBev, voor een vermindering van de belastbare basis van 160 miljoen euro. Twee vennootschappen uit de top 50 deden een beroep op de aftrek voor octrooi-inkomsten: IVC (7 miljoen euro) en vooral Janssen Pharmaceutica (682 miljoen euro).

Tabel 3 – Uitsplitsing van de niches, aangewend door de vennootschappen uit de top 50

Fiscale kortingen	Deel van het totaal aan kortingen
Vrijstelling voor meerwaarde op aandelen	43,8 %
Definitief belaste inkomsten (DBI)	38,5 %
Notionele-intrestaftrek	5,4 %
Aftrek van vroegere verliezen	3,8 %
Aftrek voor octrooi-inkomsten	2,7 %
Vermindering vrijgestelde buitenlandse inkomsten (VGBI) (overeenkomsten)	0,9 %
Excess profit ruling	0,6 %
Andere of niet bepaald	4,2 %
TOTAAL	100,0 %

De interpretatie van tabel 3 is glashelder: de drie eerste niches (meerwaarde, DBI en notionele-intrestaftrek) die we voor onze top 50 konden vinden, vertegenwoordigen samen 87,7 % van alle in mindering gebrachte bedragen. In de statistieken van de FOD Financiën over alle vennootschappen vinden we dezelfde drie 'fiscale uitgaven' terug bovenaan de lijst van de verminderingen met het zwaarste begrotingseffect.

Het is dus onmogelijk om een ernstig debat te hebben over een hervorming van de vennootschapsbelasting zonder deze drie in vraag te stellen. En een zekere tijd heeft het er wel naar uitgezien dat de notionele-intrestaftrek tot verdwijnen gedoemd was, maar dat is momenteel lang niet meer zeker, gezien het felle verzet van het VBO en van de meerderheidspartijen (Open VLD en CD&V) tegen de afschaffing. Wat de twee andere niches betreft, ziet het ernaar uit dat ze bijzonder goed worden beschermd, ondanks – of net omwille van – de omvang van de bedragen in het spel. Laat ons deze drie niches eens van naderbij bekijken.

De vrijstelling voor meerwaarde op aandelen

Geboortedatum: 1991

Globale begrotingskost: 2,7 miljard euro (2012, laatste jaar waarvoor cijfers beschikbaar)

Als een vennootschap aandelen koopt en ze daarna verkoopt tegen een hogere koers, dan realiseert ze meerwaarde die haar winst doet aangroeien. Dergelijke winsten zijn, op

een paar uitzonderingen na, in België niet belastbaar.

De taxshift van de regering-Michel wil de meerwaarde op aandelen belasten als de aandelen minder dan zes maanden na de aankoop weer worden verkocht. Maar de belasting geldt enkel voor fysieke personen. Eerder maakte de regering-Di Rupo de meerwaarde op aandelen al belastbaar voor vennootschappen als de meerwaarde gerealiseerd werd minder dan een jaar na de aankoop. Achteraf gezien blijkt dat deze belastingen – zoals verwacht – een veeleer marginale opbrengst hebben, omdat de aandeelhouders gewoon zes maanden of zonedig een jaar wachten, om in aanmerking te komen voor de vrijstelling.

België is een van de zeldzame landen van de Europese Unie waar een vennootschap niet wordt belast op de winst die ze maakt bij de verkoop van aandelen of obligaties. Het zou toch op zijn minst vreemd zijn om de praktijk in andere Europese landen wel aan te halen als argument voor een vermindering van de vennootschapsbelasting maar niet als het erom gaat, in het omgekeerde geval, een bepaalde fiscale niche ter discussie te stellen.

De PVDA vindt dat niets deze fiscale niche verantwoordt, noch voor de vennootschapsbelasting, noch voor de personenbelasting. Het maakt van België een fiscaal paradijs voor multinationals en voor de grote fortuinen (in het bijzonder voor de Franse fiscale bannelingen). Een belasting op de meerwaarde aan het normale tarief is onontbeerlijk zowel voor de vennootschapsbelasting als voor de personenbelasting.

De definitief belaste inkomsten (DBI)

Geboortedatum: 1962

Globale begrotingskost: 7,7 miljard euro (2012, laatste jaar waarvoor cijfers beschikbaar)

Door deze maatregel mag een vennootschap de dividenden die haar filialen uitkeren, fiscaal aftrekken. (Het gaat om een aftrek van 95 % want de wetgever schat dat er gemiddeld 5% professionele kosten zijn – loonlasten, algemene kosten, enz... – die al aftrekbaar zijn en dus geen tweede keer kunnen worden afgetrokken via de DBI. Buiten de aftrek van de kosten, is het belastingtarief bij toepassing van de DBI $33,99 \% \times 5 \% = 1,7\%$.)

De zuivere afschaffing van de DBI is moeilijk te verdedigen. Het mechanisme is namelijk de Belgische toepassing van de Europese richtlijn voor de transacties tussen moeder- en dochtermaatschappijen. De richtlijn wil voorkomen dat de winst die een dochtermaatschappij uitkeert aan de moedermaatschappij twee keer wordt belast. Het probleem is dat het hier gaat om een abnormaal gulle toepassing van deze richtlijn. Van de talrijke kritieken die we hierop kunnen hebben, willen we er hier een vermelden. Bij een grote vennootschap moet de dochtervennootschap geen ... dochter zijn. Het volstaat dat de onderneming een participatie heeft van meer dan 2,5 miljoen euro om al van DBI te profiteren. KMO's die onder de lat van deze gunstmaatregel doorlopen, zullen er blij mee zijn ...

Nog sterker: de DBI-aftrek is ook toegestaan wanneer de dividenden zijn uitgekeerd door een vennootschap die nauwelijks of geen belastingen betaalt. De definitief belaste inkomsten veranderen op die manier in definitief niet-belaste inkomsten. Dat wordt ook de 'dubbele niet-taxatie' genoemd. België wordt hiervoor algemeen erkend als specialist.

In plaats van het systeem te corrigeren heeft de regering het vandaag eerder over de ... uitbreiding ervan, door de vermindering voor DBI op te trekken van 95 naar 100 %. Als het stelsel van de DBI serieus zou worden herzien, zou de kans nochtans groot zijn dat de kosten ervan van 7,7 miljard euro tot een paar miljard kunnen slinken.

Een manier om het systeem te herzien zou zijn om te kiezen voor een systeem van

boekings als uitgave, een andere methode die ook is voorzien in de richtlijn moeder-dochtermaatschappijen om de dubbele belasting te voorkomen: 'boekings'. In plaats van de dividenden, uitgekeerd aan de moedermaatschappij, gewoon vrij te stellen, gaat men die dividenden belasten, maar door de belasting die de filialen hebben betaald, als uitgave te boeken. Op die manier sluit het ook iets dichter aan bij de werkelijkheid.

Een hervorming van de DBI-aftrek zou meteen ook een gelegenheid zijn om in België de CFC-regelgeving in te voeren, welke de Europese Unie en de OESO als internationale norm hanteren (CFC staat voor Controlled Foreign Company). Los van de uitgekeerde dividenden wordt een moedermaatschappij dan niet alleen belast op haar eigen winst, maar ook op de winst van haar buitenlandse dochtermaatschappijen als die filialen in het buitenland te weinig werden belast. Het zou over een verplicht systeem moeten gaan en niet optioneel, zoals nu in sommige landen het geval is. Anders bied je multinationals de mogelijkheid te kiezen voor de minst belaste weg.

De notionele-intrestaftrek

Geboortedatum: 2005

Globale begrotingskost: 3,8 miljard euro (2012, laatste jaar waarvoor cijfers beschikbaar)

Deze fiscale aftrek werd ingevoerd in 2006 en laat Belgische vennootschappen toe om van hun belastbare basis een bedrag af te trekken dat overeenstemt met 1,63% (tarief van toepassing op de winsten van 2015) van hun eigen vermogen (eventueel gecorrigeerd: van het eigen vermogen moet bijvoorbeeld de waarde van de financiële vaste activa die bestaan uit aandelen worden afgetrokken, wat holdings omzeggens uitsluit). Deze maatregel is van toepassing voor alle bedrijven, maar sommigen profiteren er meer van dan anderen.

Minister Van Overtveldt lijkt de notionele interesten te hebben gebruikt als een soort breekijzer om de deur te openen voor een vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting. Maar het VBO verzet zich krachtig tegen de afschaffing van die aftrek (VBO-man Michel Alloo schreef in 2005 de wet die minister Reynders toen bij het Parlement indiende) en kan hiervoor – op zijn minst – rekenen op de steun van Open Vld en CD&V.

Het is waar dat in onze top 50 de notionele interestaftrek niet meer dan 5,4 % van de fiscale kortingen vertegenwoordigt (wat toch nog altijd overeenkomt met 1,36 miljard euro afgeknotte belastbare basis). We willen er ook op wijzen dat er in de top 50 heel wat holdings staan en die hebben in praktijk geen recht op die notionele-intrestaftrek. Dat verklaart ook waarom er in de lijst maar 13 vennootschappen staan die van deze aftrek gebruikmaken. Dit gezegd zijnde, in onze eerste top 50, in 2010, haalden ze toch nog 18,2 % (de coördinatiecentra nog meegerekend die ze toen moesten vervangen).

Deze daling is het gevolg van de algemene daling van de rentetarieven die het tarief van de notionele-intrestaftrek volgt. Ze bereikte haar hoogtepunt met 4,473 % op de winst van 2009. Nu is het nog maar 1,63 % op de winsten in 2015 die we in deze studie onder de loep nemen, en het zal nauwelijks 1,131 % bedragen voor de winsten in 2016.

Toch blijft, bekeken voor alle vennootschappen samen (vooral dan voor de allergrootste), het budgettair gewicht van de maatregel niet te onderschatten. Bovendien maakte hij van België mee een belastingparadijs voor multinationals. Als de rentetarieven straks opnieuw stijgen, wordt de factuur voor de overheidsfinanciën ook weer zwaarder.

7. Conclusies

De PVDA is van oordeel dat het doel van de door de regering geplande hervorming van de vennootschapsbelasting op de eerste plaats de afschaffing moet zijn van alle fiscale

niches die van België een belastingparadijs maken voor multinationals:

- notionele-intrestaftrek,
- vrijstelling voor meerwaarde op aandelen,
- excess profit ruling (de regering gaat in beroep tegen de Europese beslissing die deze veroordeelt),
- aftrek voor octrooi-inkomsten (de voorbije zomer afgeschaft, maar met de bedoeling van de regering om die opnieuw in het leven te beroepen met enkele aanpassingen en wijzigingen).

De regering lijkt er veel meer op gebrand om de niches aan te pakken waar vooral de KMO's van genieten, zoals de investeringsaftrek of het stelsel van degressieve afschrijvingen.

Wat de definitief belaste inkomsten (DBI) betreft, is de PVDA voorstander van een grondige herziening van het systeem, met als doel het uitschakelen van misbruiken die onder meer 'definitief niet-betaalde inkomsten' tot gevolg hebben, en dit samen met de invoering van een geconsolideerde belastingheffing voor groepen van ondernemingen.

Auteur van de studie: federaal volksvertegenwoordiger Marco Van Hees (0473 411 021)